

Univerzitet Crne Gore

Filološki fakultet

VIJECU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Obrazloženje podobnosti teme i kandidata

Na sjednici Vijeća Filološkog fakulteta održanoj 31.10. 2017. godine imenovana je Komisija za ocjenu podobnosti teme **VALENTNOST DEVERBATIVNE IMENICE U NJEMAČKOM I CRNOGORSKOM JEZIKU** kandidatkinje Gorice Harović. Nakon analize Prijave magistarskog rada Komisija u sastavu prof. dr Smilja Srdić, prof. dr Annette Đurović i prof. dr Sonja Nenezić podnosi Vijeku Filološkog fakulteta sledeći:

IZVEŠTAJ

o oceni teme i kandidata

Prijava teme magistarskog rada kandidatkinje Gorice Harović pod naslovima *Valentnost deverbativne imenice u njemačkom i crnogorskom jeziku* sadrži: biografiju, kratku razradu teme, strukturu rada i obrazloženje kao i listu najznačajnije literature. Saglasnost na prijavu je svojim potpisom potvrdila dr Smilja Srdić koju je kandidatkinja predložila za mentora.

1. BIOGRAFIJA

U Prijavi teme Gorica Harović navodi da je osnovne studije, Odsjek za njemački jezik i književnost, na Filozofskom fakultetu u Nikšiću završila 2014 a specijalističke studije 2015. godine. Nakon završetka studija učestvovala je u programu stručnog osposobljavanja lica sa

stečenim visokim obrazovanjem u OŠ „Ratko Žarić“ u Nikšiću. 2016. godine bila je predavač na kursovima nemačkog jezika u organizaciji „Humboltovog društva za unapređenje crnogorsko-njemačke kulturne saradnje“. U tri navrata je, tokom i po završetku studija, kao stipendista boravila Nemačkoj i Austriji (u Hajdelbergu, Beču i Triru).

2. TEMA

Naziv i razrada teme

Valentnost deverbativnih imenica u njemačkom i crnogorskom jeziku

Kratka razrada teme:

Rad je iz oblasti sintakse, tačnije dependencijalne sintakse. Francuski lingvista L. Tesniere smatra se tvorcem teorije valentnosti na kojoj se temelji dependencijalna gramatika, nedovoljno zastupljena u domaćoj lingvistici na prostoru bivše Jugoslavije. Predmet istraživanja magistarskog rada su klase dopuna uz deverbativnu imenicu u nemačkom i crnogorskom jeziku. Kao jezička baza istraživanja poslužiće nemački i crnogorski novinski tekstovi. Dependencijalna gramatika pod imenskim dopunama podrazumijeva one attribute imenice, koji su uslovljeni njenom valentnošću, tj. „specifični za potklasu imenica“ (nem. „subklassenspezifisch“). Polazi se od mišljenja da deverbativne imenice, procesom nominalizacije, najčešće zadržavaju valentnost glagola iz kojih su izvedene. Broj klasa dopuna uz glagol odnosno imenicu varira, a do njih se dolazi procesom anaforizacije – svodenjem konkretnih jezičkih elemenata na apstraktne, najčešće zamenice i priloge. Pritom svaka klasa dopuna ima svoju specifičnu anaforu npr. *pomoć prijateljima/pomoć njima* vs *vladanje stranim jezikom/vladanje time*. Za određivanje klasa imeničkih dopuna većina autora koristi test transformacije – prevođenje nominalnih struktura u verbalne i obrnuto - u svrhu bolje interpretacije strukture nominalne fraze i određivanja valentnosti imenice. Cilj rada je da se analizom korpusa utvrdi da li je deverbativna imenica jednako frekventna u jeziku štampe u kontrastiranom jezičkom paru i da li u oba jezika otvara slobodna mesta za iste klase dopuna.

3. STRUKTURA RADA

Rad je koncipiran iz pet delova U uvodnom delu se daju uvodne napomene (zadatak i cilj rada, gramatički model po kome će se vršiti istraživanje, korpus), u drugom delu se prezentuju teorijsko-metodološka polazišta rada. Treći deo obuhvata morfosintaksičku analizu

ekscerpiranih primera, razvrstanih prema klasama dopuna. Četvrti deo rada se odnosi na statističku analizu prikupljenog materijala iz odabranog korpusa. U petom delu se donosi opšti zaključak i navode mogućnosti daljeg istraživanja.

4. OBRAZLOŽENJE

Obrazloženje naziva rada:

Naslov rada „Valentnost deverbativne imenice u njemačkom i crnogorskom jeziku“ preuzet je iz oblasti kontrastivnih lingvističkih istraživanja nominalne fraze u nemačkom i srpskohrvatskom jeziku, i tiče se onog segmenta dependencijalne gramatike koji se odnosi konkretno na valentnost i klase dopuna uz imenicu. Dosadašnji rezultati su ukazali na važnost proučavanja valentnosti imenica, pogotovo u oblasti leksikografije, nastave sintakse i morfosintakse nemačkog jezika u kojoj se najviše i najbolje primjenjuje model gramatike zavisnosti. Porast interesovanja lingvista za ovu oblast može se dovesti u vezu i sa pojavom tzv. „nominalnog stila“ – tendencije ka sve većoj upotrebi imeničnih struktura sa deverbativnom imenicom kao nukleusom u odnosu na verbalne, najviše zabeležene u funkcionalnim stilovima jezika (administrativni, naučni, publicistički i dr.). To je bio i osnovni kriterijum za odabir korpusa istraživanja, u ovom slučaju novinskih tekstova, jer, prema mišljenju mnogih autora, jezik štampe na najbolji način reprezentuje stanje i tendencije u savremenom jeziku. Radovi koji se bave nominalnim frazama i valentnošću imenice najviše su kritikovani zbog nedostatka empirijskih istraživanja i čestih ponavljanja istih primera iz teorije, bez osvrta na stvarno jezičko stanje. Za istraživački korpus ovog rada odabrani su primeri iz nemačkih dnevnih novina: *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Süddeutsche Zeitung* i *Die Zeit*, dok su za crnogorski jezik uzeti primeri iz *Vijesti*, *Dnevnih novina* i *Pobjede*. Pritom su uzete u razmatranje sledeće rubrike: „Politika“, „Ekonomija“ i „Kultura“. Građa je ekscerpirana sa ukupno 249 strana navedenih publikacija.

Smatramo da bi rad, ako uzmemo u obzir aktuelnost teme, odabir korpusa istraživanja i pogodnost gramatičkog modela za kontrastivnu analizu, bio od koristi daljim kontrastivnim studijama na polju morfosintakse, ali i samoj teoriji valentnosti.

Osnovna hipoteza od koje se polazi je da deverbativna imenica i u nemačkom i u crnogorskom jeziku najčešće zadržava valentnost glagola od kog je nastala. U analizi korpusa se primjenjuje kontrastivna metoda uz pomoć koje se upoređuje zastupljenost nominalne fraze

sa deverbativnom imenicom u kontrastiranom jezičkom paru. U poglavlju koje se odnosi na statističku analizu primenjuje se kvantitativna metoda kojom se ispituje učestalost pojedinačnih klasa dopuna uz deverbativnu imenicu u oba jezika.

Literatura

Popis osnovne literature:

Alanović, M., Đurović, A., Engel, U., Srdić, S. (2014). *Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil II – Das Nomen und der nominale Bereich*. München-Berlin-Washington: Verlag Otto Sagner.

Bugarski, N. (2004). *Deadjektivna imenica kao sredstvo nominalizacije (u publicističkom stilu savremenog srpskog jezika)*. Zbornik za filologiju i lingvistiku, XLVII/1-2, Novi Sad: Matica srpska, 297-404.

Carlsson, M. (2004). *Deutsch und Schwedisch im Kontrast. Zur Distribution nominaler und verbaler Ausdrucksweise in Zeitungstexten*. Göteborger Germanistische Forschungen.

Čirgić, A., Pranjković I., Silić J. (2010). *Gramatika crnogorskog jezika*. Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore: Podgorica.

Đorđević, M., Engel, U. (2013). *Wörterbuch zur Verbalenz – serbisch-deutsch*. München-Berlin-Washington: Verlag Otto Sagner.

Duden (2006). *Bd. 4: Die Grammatik*. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich.

Dürscheid, C. (2012). *Syntax. Grundlagen und Theorien* – 6. Auflage. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co.

Engel, U. (2004). *Deutsche Grammatik – Neubearbeitung*. München: IUDICIUM.

Engel, U., Mrazović, P. (1986). *Kontrastive Grammatik Deutsch-Serbokroatisch*. Novi Sad: Prosveta.

Engel, U., Srdić, S., Alanović, M. (2012). *Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil I – Der Satz*. München-Berlin-Washington: Verlag Otto Sagner.

Erben, J. (1972). *Deutsche Grammatik, Ein Abriss*. München: Max Hueber Verlag

Helbig, G., Buscha J. (2001). *Deutsche Grammatik – Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt.

Hentschel E., Weydt H. (2013). *Handbuch der deutschen Grammatik*. 4. Auflage. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

- Hölzner, M. (2007). *Substantivvalenz – Korpusgestützte Untersuchungen zu Argumentrealisierung deutscher Substantive*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Ivić, P., Klajn I., Pešikan M., Brborić B. (2007). *Srpski jezički priručnik*. Četveto izdanje. Beograd: Beogradska knjiga.
- Knežević, K. (2001). *Nominalizacija u jeziku informativnog programa televizije Novi Sad*. Prilozi proučavanju jezika 30-32. Filozofski fakultet Novi Sad: Katedra za srpski jezik i lingvistiku, 233-263.
- Kostić-Tomović, J. (2013). *Tvorba reči u nemačkom jeziku*. Beograd: FOKUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.
- Motsch, W. (2004). *Deutsche Wortbildung in Grundzügen. 2. überarbeitete Auflage*. Berlin, New York: De Gruyter.
- Piper, P., Antonić, I., Ružić, V., Tanasić, S., Popović, Lj., Tošović, B. (2005). *Sintaksa savremenog srpskog jezika: Prosta rečenica (u redakciji Milke Ivić)*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU, Beogradska knjiga, Matica srpska.
- Polenz, P. (2008). *Deutsche Satzsemantik*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Popadić, H., Petronijević B., Dorđević M. (1988). *Untersuchungen zum Nominalbereich – deutsch-serbokroatisch*. Heidelberg: Julius Groos Verlag.
- Punkki-Roscher, M. (1992). *Nominalstil in populärwissenschaftlichen Texten*. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH.
- Radovanović, M. (1977). *Imenica u funkciji kondenzatora (I)*. Zbornik za filologiju i lingvistiku, XX/1. Novi Sad: Matica srpska. 63-144.
- Radovanović, M. (1977). *Imenica u funkciji kondenzatora (II)*. Zbornik za filologiju i lingvistiku, XX/2. Novi Sad: Matica srpska. 81-160.
- Radovanović, M. (2007). *Stari i novi spisi. Oglеди o jeziku i umu*. Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- Sanders, W. (1986). *Gutes Deutsch – besseres Deutsch. Praktische Stillehre der deutschen Gegenwartssprache*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Sommerfeldt, K. E., Schreiber H. (1983). *Wörterbuch zur Valenz und Distribution der Substantive*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut.
- Stanojčić, Ž., Popović, Lj. (1992). *Gramatika srpskog jezika*. Udžbenik za I, II, III i IV razred srednje stručne škole. Drugo, prerađeno izdanje. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Stevanović, M. (1989). *Savremeni srpskohrvatski jezik – Gramatički sistemi i književnojezička norma*. 2. Sintaksa. Beograd: Naučna knjiga.
- Teubert, W. (1979). *Valenz des Substantivs*. Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann.
- Welke, K. (2011). *Valenzgrammatik des deutschen – Eine Einführung*. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Zaključak i predlog

Komisija konstatuje da kandidatkinja Gorica Harović ispunjava potrebne i propisane uslove za prijavljivanje teme kao i da je odabrana tema pogodna za izradu master rada. Komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati temu za izradu master rada pod navedenim naslovom.

U Nikšiću, 1. 3. 2018.

Komisija

prof. dr Smilja Srdić, mentor

Smilja Srdić

prof. dr Annette Đurović, član

A. R.
prof. dr Sonja Nenezić, predsjednik

Nenezić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 8.03.2018.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	310		

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOLOŠKI FAKULTET

Predmet: Predlog komisije za ocjenu magistarskog rada kandidatkinje Gorice Harović

1. Prof. dr Smilja Srđić, Filološki fakultet u Beogradu, mentor
2. Prof. dr Anette Đurović, Filološki fakultet u Beogradu, član
3. Prof. dr Sonja Nenezić, Filološki fakultet u Nikšiću, predsjednik

U Nikšiću, 8. 3. 2018.

Prof. dr Smilja Srđić
